

Střední průmyslová škola sdělovací techniky

Panská 3

Praha 1

© Jaroslav Reichl, 2022

Kvadratické funkce, rovnice a nerovnice

sbírka úloh z matematiky

Jaroslav Reichl

Obsah

1. Kvadratické funkce.....	3
2. Kvadratické rovnice.....	3
3. Vztahy mezi kořeny kvadratické rovnice	4
4. Iracionální rovnice.....	5
5. Kvadratické nerovnice.....	6
6. Kvadratické nerovnice s absolutní hodnotou	7
7. Kvadratické rovnice s parametrem	7
8. Kvadratické rovnice s absolutní hodnotou	7
9. Soustavy rovnic, z nichž alespoň jedna je kvadratická	7
10. Slovní úlohy.....	8
Řešení.....	10
1. Kvadratické funkce.....	10
2. Kvadratické rovnice.....	14
3. Vztahy mezi kořeny kvadratické rovnice	15
4. Iracionální rovnice.....	15
5. Kvadratické nerovnice.....	15
6. Kvadratické nerovnice s absolutní hodnotou	16
7. Kvadratické rovnice s parametrem	16
8. Kvadratické rovnice s absolutní hodnotou	16
9. Soustavy rovnic, z nichž alespoň jedna je kvadratická	17
10. Slovní úlohy.....	17

1. Kvadratické funkce

Nakreslete pěkně graf funkce dané funkce, určete souřadnice vrcholu, definiční obor a obor hodnot:

1.1 $f: y = x^2 - 3;$

1.3 $h: y = -x^2 + 1;$

1.2 $g: y = 2(x-1)^2;$

1.4 $j: y = -(x+3)^2 - 2.$

1.5 Napište předpis sudé kvadratické funkce, jejímž oborem hodnot je množina $H = \langle 3; \infty \rangle$. Zamyslete se nad počtem řešení této úlohy.

1.6 Napište předpis kvadratické funkce, která má vrchol v bodě $V = [-2; y_v]$ a jejímž oborem hodnot je množina $H = (-\infty; 5)$. Zamyslete se nad počtem řešení této úlohy.

1.7 Napište předpis kvadratické funkce, která má vrchol v bodě $V = [3; y_v]$, jejímž oborem hodnot je množina $H = \langle -1; \infty \rangle$ a jejíž graf prochází bodem $Q = [2; 1]$.

1.8 Napište předpis kvadratické funkce, která protíná osu x v bodech $K = [-3; 0]$ a $L = [1; 0]$ a jejímž oborem hodnot je množina $H = (-\infty; 2)$.

Nakreslete pěkně graf dané funkce, určete souřadnice vrcholu, vypočítejte průsečík s osou y a určete definiční obor a obor hodnot:

1.9 $k: y = x^2 - 4x + 5;$

1.18 $u: y = \frac{1}{2}x^2 + |x| - 2;$

1.10 $l: y = 2x^2 + 2x;$

1.19 $v: y = -2x^2 + 4|x|;$

1.11 $m: y = -x^2 + 6x - 7;$

1.20 $w: y = \frac{3}{2}x^2 - 3|x| - \frac{1}{2};$

1.12 $n: y = -\frac{1}{2}x^2 - x - 2;$

1.21 $z: y = |-x^2 + 2|x| + 3|;$

1.13 $p: y = |x^2 - 2x - 1|;$

1.22 $a: y = |2x^2 - 8|x| + 3|;$

1.14 $q: y = \left| \frac{1}{2}x^2 + 2x - 1 \right|;$

1.23 $b: y = x^2 + |x-1| - x;$

1.15 $r: y = -|2x^2 - 12x + 16|;$

1.24 $c: y = -x|x-2| + 1;$

1.16 $s: y = |-x^2 - 8x - 12| + 2;$

1.25 $d: y = |x|x+1| + x + 2|.$

1.17 $t: y = x^2 - 4|x|;$

2. Kvadratické rovnice

Řešte v množině reálných čísel:

2.1 $x^2 + 1 = 5;$

2.20 $1 - \frac{2p+1}{1-p} = 2p - \frac{3p+2}{p-1};$

2.2 $2x^2 - 5 = 7;$

2.21 $\frac{2-3q}{q-2} - 2\frac{q-1}{q+2} = 1;$

2.3 $2y - 3y^2 = y;$

2.22 $\frac{3-2r}{r-3} - \frac{r-1}{3+r} = \frac{4}{9-r^2};$

2.4 $m^2 + m - 6 = 0;$

2.5 $2z^2 + 7z + 6 = 0;$

2.23 $\frac{3-u}{u^2-u} = \frac{u+1}{u-u^3} - \frac{2-4u}{u^2+u};$

2.6 $6\lambda^2 - 3\lambda - 3 = 0;$

2.7 $8t^2 + 2t - 3 = 0;$

2.24 $x^4 - 20x^2 + 64 = 0;$

- 2.8 $w^2 + \frac{w}{24} - \frac{1}{8} = 0;$
- 2.9 $g^2 + \frac{31}{35}g + \frac{6}{35} = 0;$
- 2.10 $2k^2 + 3k + 5 = 0;$
- 2.11 $5(1 - 2z^2) - 5 = 4z;$
- 2.12 $2a^2 + 4a(2 - a) = 8;$
- 2.13 $5b(1 - 2b) - 5b = -4;$
- 2.14 $2c^2 - 2c(1 - c) - 3 = 2c;$
- 2.15 $1 + d^2 - 2(1 - d^2) - 3d = 2d + 1;$
- 2.16 $1 - 2(f^2 - 1) - 3f = 2 - f(2 - f);$
- 2.17 $(\lambda - 3)(\lambda + 2) + 9\lambda = 3(\lambda^2 - 5) - 1;$
- 2.18 $3g - g(2g^2 - 1) = 2g - g^2(2 - g) + 3g^2;$
- 2.19 $\frac{y+2}{y} - \frac{y-1}{2} = 2y + 1;$
- 2.25 $4n^2 \cdot (n^2 + 3) = 4 \cdot (12 - n^2) + n^2 \cdot (3n^2 + 8);$
- 2.26 $\beta^8 - 15\beta^4 = 16;$
- 2.27 $\sqrt[3]{y^5} + 2\sqrt[3]{y^4} = 3y;$
- 2.28 $\frac{x^2 - 9}{x} - \frac{5x}{x^2 - 9} = 4;$
- 2.29 $\frac{2q^2}{q^2 + 2} + \frac{q^2 + 2}{2q^2} = 2;$
- 2.30 $\alpha^3 - \alpha^2 + 1 = \alpha;$
- 2.31 $3w^3 = w^2 + 2w - 1;$
- 2.32 $v \cdot (v - 1) \cdot (v - 2) \cdot (v - 3) = -1;$
- 2.33 $y^2 \cdot (2 - y)^2 = 1 + 2(1 - y)^2;$
- 2.34 $\frac{g^4 + 1}{2} + \frac{g^4 + 2}{4} + \frac{g^4 + 4}{8} = 5;$
- 2.35 $\alpha^4 = (\alpha - 1)^4;$
- 2.36 $(a^2 + a)^2 - 8(a^2 + a) + 12 = 0.$

2.37 V množině reálných čísel řešte rozkladem rovnici $z^2 - 5z - 50 = 0.$

2.38 V množině reálných čísel řešte rozkladem rovnici $k^2 + 17z + 72 = 0.$

2.39 V množině reálných čísel řešte rozkladem rovnici $m^2 + m - 56 = 0.$

2.40 V množině reálných čísel řešte rozkladem rovnici $n^2 - 4z + 3 = 0.$

2.41 V množině reálných čísel řešte rozkladem rovnici $2s^2 - 12s - 32 = 0.$

2.42 V množině reálných čísel řešte rozkladem rovnici $-3v^2 - 9v + 120 = 0.$

2.43 V množině reálných čísel řešte rozkladem rovnici $0,5n^2 + 3n + 4 = 0.$

2.44 V množině reálných čísel řešte rozkladem rovnici $\frac{z^2}{16} - z + 3 = 0.$

2.45 Vypočtete: $k = 1 + \frac{8}{2 + \frac{8}{2 + \frac{8}{2 + \dots}}}$.

2.46 Vypočtete: $m = 2 + \frac{18}{3 + \frac{18}{3 + \frac{18}{3 + \dots}}}$.

2.47 Vypočtete:

$$n = \frac{1}{\frac{1}{\frac{1}{1} + \frac{1}{1}} + \frac{1}{\frac{1}{1} + \frac{1}{1}}}$$

3. Vztahy mezi kořeny kvadratické rovnice

3.1 Napište kvadratickou rovnici, jejíž absolutní člen je 20 a jedním z kořenů je číslo 2.

3.2 Napište kvadratickou rovnici, jejíž lineární člen je -5 a jedním z kořenů je číslo 3.

3.3 V kvadratické rovnici $9x^2 - 24x + c = 0$ určete absolutní člen c tak, aby se kořeny této rovnice lišily o dva.

- 3.4** V kvadratické rovnici $4x^2 + b \cdot x + 63 = 0$ určete koeficient lineárního členu b tak, aby se kořeny této rovnice lišily o jedna.
- 3.5** Napište kvadratickou rovnici, jejímiž kořeny jsou čísla -9 a 7 .
- 3.6** Napište kvadratickou rovnici, která má kořeny o deset menší, než jsou kořeny kvadratické rovnice $2u^2 + 4u - 15 = 0$, aniž tuto rovnici řešíte.
- 3.7** Napište kvadratickou rovnici, která má kořeny o dva větší, než jsou kořeny kvadratické rovnice $3v^2 - 8v + 3 = 0$, aniž tuto rovnici řešíte.
- 3.8** Napište kvadratickou rovnici, která má kořeny čtyřikrát větší, než jsou kořeny kvadratické rovnice $-k^2 - 7k + 11 = 0$, aniž tuto rovnici řešíte.
- 3.9** Napište kvadratickou rovnici, která má kořeny poloviční ve srovnání s kořeny kvadratické rovnice $4n^2 - 10n + 5 = 0$, aniž tuto rovnici řešíte.
- 3.10** Napište kvadratickou rovnici, která má kořeny opačné ve srovnání s kořeny kvadratické rovnice $5p^2 + p - 3 = 0$, aniž tuto rovnici řešíte.
- 3.11** Napište kvadratickou rovnici, která má za kořeny čísla převrácená ke kořenům kvadratické rovnice $4q^2 - 11q + 5 = 0$, aniž tuto rovnici řešíte.
- 3.12** Napište kvadratickou rovnici, která má za kořeny čísla rovná druhé mocnině kořenů kvadratické rovnice $5z^2 + 6z - 4 = 0$, aniž tuto rovnici řešíte.

4. Iracionální rovnice

Řešte v množině reálných čísel:

4.1	$\sqrt{2u^2 - 100} = u;$	4.19	$\sqrt{s + 3 - 4\sqrt{1 - s}} = 1 + \sqrt{s};$
4.2	$\sqrt{2y^2 - 49} = y;$	4.20	$t + \sqrt{1 + t} \sqrt{t + \frac{7}{4}} = 1;$
4.3	$\sqrt{x^2 + 7} = 2x + 2;$	4.21	$\sqrt{\alpha + \sqrt{\alpha + 11}} + \sqrt{\alpha - \sqrt{\alpha + 11}} = 4;$
4.4	$\sqrt{a + 3} = a + 1;$	4.22	$k + \frac{10}{\sqrt{k^2 + 4}} = \sqrt{k^2 + 4};$
4.5	$\sqrt{3u + 10} - u = 2;$	4.23	$\sqrt[3]{6 + \sqrt[3]{c - 2}} = 2;$
4.6	$5 + \sqrt{p^2 - 5} = p;$	4.24	$\sqrt{y + \sqrt{2y - 1}} + \sqrt{y - \sqrt{2y - 1}} = 2;$
4.7	$v - \sqrt{v^2 - 12} = 2;$	4.25	$\sqrt{\sqrt{3c - 2} + \sqrt{c + 2}} = \sqrt[4]{8c};$
4.8	$q + \sqrt{31 + q - q^2} = 5;$	4.26	$\sqrt{\frac{b + 10}{b - 6}} + \sqrt{\frac{b - 6}{b + 10}} = \frac{34}{15};$
4.9	$3 = \sqrt{2k^2 - k + 4} + 2k;$	4.27	$\sqrt{5x^2 - 6x + 8} + \sqrt{5x^2 - 6x - 7} = 1;$
4.10	$\frac{\sqrt{\alpha^2 - 9}}{\sqrt{\alpha + 3}} = 10;$	4.28	$\sqrt[3]{\sqrt[4]{\sqrt[3]{u}}} = 2^{\frac{1}{120}};$
4.11	$\sqrt{80} + \sqrt{20} = \sqrt{w - 1};$	4.29	$\sqrt[4]{\sqrt[3]{a - 3}} = \sqrt[24]{2};$
4.12	$\sqrt{b + 6} + \sqrt{b} = 6;$	4.30	$\sqrt{\frac{p^2 - 144}{p - 5}} + \sqrt{5 + p} = \frac{17}{\sqrt{p - 5}}.$
4.13	$\sqrt{10 - m} + \sqrt{m - 8} = 2;$		
4.14	$\sqrt{\alpha - 4} + \sqrt{\alpha + 4} = 4;$		
4.15	$\sqrt{10 + 3g} = 1 - \sqrt{g + 11};$		
4.16	$\sqrt{n + 3} + \sqrt{3n - 2} = 7;$		

4.17 $2(\sqrt{r-2}-\sqrt{2})=\sqrt{2r+4}$;

4.18 $\sqrt{z+\sqrt{11z+4}}=4$;

4.31 Vypočtěte: $\alpha = \sqrt{12 + \sqrt{12 + \sqrt{12 + \sqrt{12 + \sqrt{12 + \dots}}}}}$.

4.32 Vypočtěte: $\lambda = \sqrt{20 + \sqrt{20 + \sqrt{20 + \sqrt{20 + \sqrt{20 + \dots}}}}}$.

4.33 Vypočtěte: $\sigma = \sqrt{30 - \sqrt{30 - \sqrt{30 - \sqrt{30 - \sqrt{30 - \dots}}}}}$.

4.34 Vypočtěte: $\rho = \sqrt{2\sqrt{3\sqrt{2\sqrt{3\sqrt{2\dots}}}}}$.

5. Kvadratické nerovnice

Řešte v množině reálných čísel:

5.1 $3x^2 - 75 < 0$;

5.2 $v^2 - 12v > 0$;

5.3 $x^2 + 3x - 40 \geq 0$;

5.4 $-2u^2 - 7u - 5 > 0$;

5.5 $-k^2 + 3k - 7 > 0$;

5.6 $2n^2 + 12n + 18 \leq 0$;

5.7 $3\sigma^2 - 24\sigma + 48 > 0$;

5.8 $2q(q-2) - 5 < q - 4(q+1)$;

5.9 $\beta - \frac{\beta(\beta+1)}{4} \geq 1 - \frac{2\beta-1}{2}$;

5.10 $\frac{3(1-k)}{k} - 1 \leq 2+k$;

5.11 $\frac{2+a}{2-a} < a - \frac{2(1-a)}{a-2}$.

5.12 V množině reálných čísel řešte soustavu nerovnic $1 - \frac{t(1-2t)}{3} < t - \frac{t-4}{4}$ a

$$\frac{2(2-t^2)}{5} \geq 2t - t \cdot \frac{t-3}{10}.$$

5.13 Řešte v množině reálných čísel: $\frac{3(1-m)}{4} < \frac{m^2-1}{2} \leq 3 - \frac{m-5}{2}$.

5.14 Určete definiční obor funkce $h: y = \sqrt{x^2 - 3x - 10}$.

5.15 Určete definiční obor funkce $f: y = \sqrt{5x^2 + 60x + 160}$.

5.16 Určete definiční obor funkce $j: y = \sqrt{\frac{5}{2x^2 - 14x + 20}}$.

5.17 Určete definiční obor funkce $r: y = \sqrt{\frac{11}{21 - 4x - x^2}}$.

5.18 Určete definiční obor funkce $u: y = \sqrt{\frac{-3}{4x^2 - 24x - 64}} + \sqrt{48 - 10x - 2x^2}$.

5.19 Určete definiční obor funkce $k: y = \frac{2}{\sqrt{x(x-13)}} - \sqrt{-x(x-15)-14}$.

5.20 Určete definiční obor funkce $p: y = \sqrt{\frac{7x^2 - 28}{3x^2 + 33x - 180}}$.

5.21 Pro jaká reálná x nabývá funkce $k: y = x^2 + 5x$ funkčních hodnot z intervalu $\langle -6; 6 \rangle$?

6. Kvadratické nerovnice s absolutní hodnotou

V množině reálných čísel řešte nerovnice:

6.1 $x|x-4| \geq x+2$;

6.2 $a|a+4| \geq a+4$;

6.3 $u|u+1|-u|3-u| < 4-2u$.

7. Kvadratické rovnice s parametrem

7.1 Řešte v množině reálných čísel rovnici $x^2 + 6x + p = 0$ s reálným parametrem p .

7.2 Řešte v množině reálných čísel rovnici $(m^2 - 1)x^2 + 2mx + 1 = 0$ s reálným parametrem m . Pro jaké hodnoty parametru m jsou oba kořeny a) kladné, b) menší než 5?

7.3 Řešte v množině reálných čísel rovnici $c^2(x^2 + 2x + 1) + 1 = 0$ s reálným parametrem c .

7.4 Řešte v množině reálných čísel rovnici $a \cdot (x^2 + 2x + 1) = x \cdot (4 - 5x)$ s reálným parametrem a .

7.5 Řešte v množině reálných čísel rovnici $u \cdot x \cdot (x - 4u) + 4u = u \cdot (2 \cdot u \cdot x + 3)$ s reálným parametrem u . Pro kterou hodnotu parametru je řešením dané rovnice a) číslo -2, b) číslo 3?

7.6 Řešte v množině reálných čísel kvadratickou rovnici $\frac{x}{a} - \frac{x}{b} = \frac{a}{x} - \frac{b}{x}$ s reálnými parametry a a b .

8. Kvadratické rovnice s absolutní hodnotou

V množině reálných čísel řešte rovnice:

8.1 $|y^2 + 3y - 2| = 2$;

8.8 $5|b| - 10 = (b+2)(b-2)$;

8.2 $|\alpha^2 + 4| = 3$;

8.9 $2 - |z^2 - 5z - 6| - z = 1 - 2z$;

8.3 $|u^2 - 4| = 1$;

8.10 $|x| - |2x^2 + 8x - 24| + 4 = x$;

8.4 $x \cdot |x+1| - 2x = 5 - x$;

8.11 $\frac{a \cdot |a+1|}{4} - \frac{|a^2 - 2a|}{2} = 3(a-1)$;

8.5 $q \cdot (|q-1| + |q+2|) + 1 = q - 2$;

8.12 $\frac{|x-1|}{x} + 4 = |x+2| - \frac{1}{x}$;

8.6 $|v^2 + 5v| - 2v \cdot (v-3) = -2$;

8.13 $|b \cdot |b+1| + 2 + b| = 5$.

9. Soustavy rovnic, z nichž alespoň jedna je kvadratická

9.1 V množině $\mathbb{Z}^2$ řešte soustavu rovnic $x^2 + 3y^2 = 13$ a $y - x = 1$.

9.2 V množině $\mathbb{R}^2$ řešte soustavu rovnic $2u^2 + 3u + v^2 + 4v = 19$ a $v + 2u - 5 = 0$.

9.3 V množině $\mathbb{N}^2$ řešte soustavu rovnic $2(p+1)^2 + (q-2)^2 - 48 = 0$ a $p+q-1=0$.

9.4 V množině $\mathbb{R}^2$ řešte soustavu rovnic $2r^2 - 3s^2 = 5$ a $r^2 + s^2 = 5$.

9.5 V množině $\mathbb{R}^2$ řešte soustavu rovnic $5\alpha^2 + 2\beta^2 = 47$ a $2\alpha^2 - 5\beta^2 = 13$.

9.6 V množině $\mathbb{R}^2$ řešte soustavu rovnic $p^2 + q^2 + 2p - 4q = 13$ a $p^2 + q^2 - p + 2q = 1$.

- 9.7 V množině $\mathbb{R}^2$ řešte soustavu rovnic $\alpha^2 + \beta^2 - 2\alpha - 4\beta = 3$ a $\alpha^2 + \beta^2 + 2\beta = 1$.
- 9.8 V množině $\mathbb{R}^2$ řešte soustavu rovnic $r^2 - s^2 + 4r = 3$ a $r^2 - s^2 + 2s = 1$.
- 9.9 V množině $\mathbb{R}^2$ řešte soustavu rovnic $4a^2 + b^2 + 4a - 4b = 9$ a $a^2 + 4b^2 + a - 16b = 6$.
- 9.10 V množině $\mathbb{R}^2$ řešte soustavu rovnic $3(m-1)^2 - 2(n+2)^2 = 19$ a $2m^2 - 5m + (n+2)^2 = 16$.
- 9.11 V množině $\mathbb{R}^2$ řešte soustavu rovnic $x \cdot y = 6$ a $3x - 4y + 6 = 0$.
- 9.12 V množině $\mathbb{R} \times \mathbb{Z}$ řešte soustavu rovnic $a \cdot b = -5$ a $3a - b = 8$.
- 9.13 V množině $\mathbb{R}^2$ řešte soustavu rovnic $k \cdot l = -6$ a $2k^2 - l^2 + 1 = 0$.
- 9.14 V množině $\mathbb{R}^2$ řešte soustavu rovnic $s \cdot t = 2$ a $s^2 + 2t^2 - 9 = 0$.
- 9.15 V množině $\mathbb{Z}^3$ řešte soustavu rovnic $(x+y) \cdot (x+y+z) = 66$, $(y+z) \cdot (x+y+z) = 99$ a $(x+z) \cdot (x+y+z) = 77$.
- 9.16 V množině $\mathbb{Z}^3$ řešte soustavu rovnic $a+b+c = 2196$, $\sqrt[3]{a+b+c} = 2076$, $a + \sqrt[3]{b+c} = 1860$ a $a+b + \sqrt[3]{c} = 480$.

10. Slovní úlohy

- 10.1 Součet druhých mocnin dvou po sobě jdoucích přirozených čísel je 841. Určete tato čísla.
- 10.2 Součin čitatele a jmenovatele neznámého zlomku je 180. Zlomek v základním tvaru je roven $\frac{4}{5}$. O jaký zlomek se jedná?
- 10.3 Zvětšením strany čtverce se obsah čtverce zvětšil o 21 %. O kolik procent své původní délky se zvětšila strana čtverce?
- 10.4 V pravoúhlém trojúhelníku TBC je součet délek jeho stran roven 36 cm a součet obsahů čtverců nad jeho stranami je roven 450 cm^2 . Určete délky stran trojúhelníka TBC.
- 10.5 Pravoúhlý trojúhelník PES má přeponu délky 13 cm. Zvětšíme-li délky jeho obou odvěsen o 3 cm, zvětší se délka přepony o 4 cm. Určete délky stran trojúhelníka PES.
- 10.6 Součet délek tří stran v pravoúhlém trojúhelníku je roven 56 j. Součet druhých mocnin délek stran téhož trojúhelníka je roven 1250 j^2 . Určete obsah tohoto trojúhelníka.
- 10.7 Obdélníková zahrádka má jednu stranu o čtyři metry delší než druhou. Pěšina, která vede přes zahrádku úhlopříčně, měří 20 m. Jaké jsou rozměry zahrádky?
- 10.8 Tětiva kružnice je od jejího středu vzdálená 4 cm. Tato tětiva je přitom o 1 cm delší, než je poloměr uvažované kružnice. Jaký je poloměr kružnice?
- 10.9 V rovnoramenném trojúhelníku HIV je délka ramene rovna 17 cm a součet délky základny a k ní příslušné výšky je 31 cm. Určete délku základny trojúhelníka HIV.
- 10.10 Aritmetický průměr dvou čísel, jejichž součet je 58, je o 9 větší než geometrický průměr stejných čísel. Určete tato čísla.
- 10.11 Přímka q v rovině prochází body $K = [2; \alpha]$, $O = [\alpha; 32]$ a $S = [0; 0]$. Určete hodnotu reálného parametru α .
- 10.12 Určete rozměry papíru ve tvaru obdélníka, jehož obsah je 1 m^2 a jehož rozměry jsou v poměru $1:\sqrt{2}$. Jedná se o papír formátu A0, který tvoří základ používané řady.
- 10.13 Voda v řece proudí vůči břehu rychlostí o $7 \text{ km} \cdot \text{h}^{-1}$ menší, než je velikost rychlosti pohybu člunu v klidné vodě. Pohybuje-li se člun v této řece kolmo k jejím břehům, je velikost jeho rychlosti vůči břehům o $1 \text{ km} \cdot \text{h}^{-1}$ větší než velikost jeho rychlosti v klidné vodě. Jak velkou rychlostí se pohybuje člun v klidné vodě? Jak velkou rychlostí se proudí řeka vůči břehům?
- 10.14 K železničnímu přejezdu, na němž uvázl osobní automobil, se blíží stálou rychlostí o

velikosti $54 \text{ km} \cdot \text{h}^{-1}$ nákladní vlak. Strojvedoucí si osobního automobilu všimne s metrů před přejezdem. Okamžitě začne brzdit se zrychlením o velikosti $-0,5 \text{ m} \cdot \text{s}^{-2}$. Zjistěte, zda nastane srážka a jak velkou rychlostí vlak narazí do automobilu, je-li: a) $s = 250 \text{ m}$; b) $s = 225 \text{ m}$; c) $s = 216 \text{ m}$.

Pro nákladní vlak sestrojte graf závislosti uražené dráhy na čase a graf závislosti velikosti okamžité rychlosti na čase od začátku brždění. Reakční dobu strojvedoucího považujte za nulovou.

10.15 Na nádvoří starého hradu je studna. Zvědavý turista nakukuje do studny a přemýšlí, jak hluboko je hladina vody. Vezme kamínek a připraví stopky na mobilním telefonu. Kamínek pustí do studny a zvuk dopadu kamínku do vody uslyší za 4 sekundy po vypuštění kamínku. Jak dlouho padal kamínek do vody? Jak hluboko od ústí studny je v ní voda?

Pohyb kamínku považujte za volný pád s tíhovým zrychlením o velikosti $10 \text{ m} \cdot \text{s}^{-2}$ a velikost rychlosti zvuku ve vzduchu hradní studny je $340 \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$.

10.16 Jak daleko od středu Země se nachází na spojnici Země a Měsíce tzv. Lagrangeův bod? Lagrangeův bod je takový bod, v němž je gravitační intenzita složeného gravitačního pole dvou uvažovaných těles nulová.

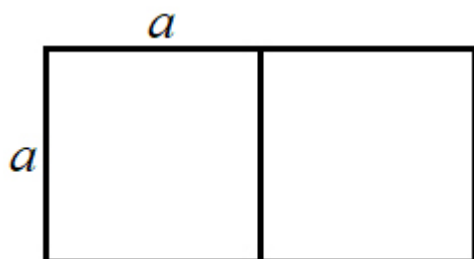
Řešte za zjednodušených podmínek: hmotnost Země je 81krát vyšší než hmotnost Měsíce, vzdálenost středů obou těles je rovna šedesáti poloměrům Země.

10.17 Dvě kuličky zanedbatelných rozměrů jsou nabitý náboji $3 \mu\text{C}$ a $12 \mu\text{C}$ a jsou umístěny ve vzájemné vzdálenosti 15 cm od sebe. Jak daleko od kuličky s menším nábojem je nutné umístit třetí kuličku zanedbatelného rozměru nabitou nábojem Q tak, aby výsledná elektrostatická síla působící na třetí kuličku byla nulová?

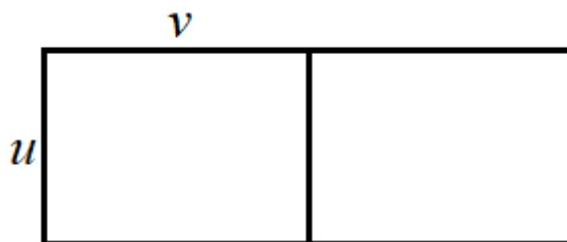
10.18 Dva sériově spojené rezistory mají výsledný odpor 1000Ω . Spojíme-li tytéž rezistory paralelně, je výsledný odpor 240Ω . Určete odpory obou spojovaných rezistorů.

10.19 Dva sériově spojené rezistory mají výsledný odpor $2R$. Spojíme-li tytéž rezistory paralelně, je výsledný odpor roven $\frac{R}{2}$. Určete odpory obou spojovaných rezistorů v závislosti na odporu R .

10.20 Farmář ohradil pletivem na svém pozemku část ve tvaru obdélníka s délkou jedné strany $a = 120 \text{ m}$, který rozdělil na dva čtverce (viz obr. 1). Bylo by možné pletivem o stejné délce ohradit obdélník rozdělený na dva obdélníky tak, aby tento nový obdélník měl větší plochu (viz obr. 2)? Pokud ano, určete rozměry tohoto nového obdélníka. O kolik bude mít větší obsah než původní obdélník?

obr. 1

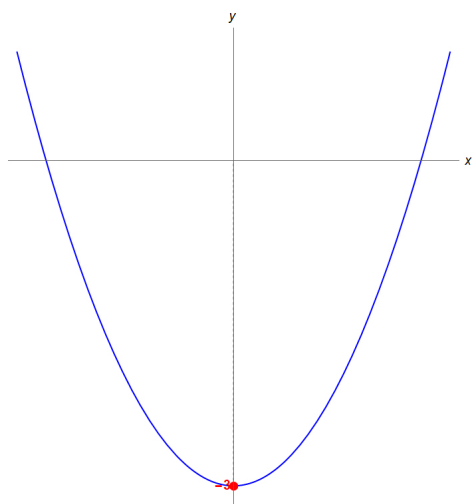
obr. 2

10.21 V hotelu *Krásná vyhlídka* je celkem 500 dvouúžkových pokojů, které jsou průměrně obsazeny ze 60 %. Cena za jeden pokoj na noc je 2100,- Kč. Nový ředitel na základě statistik zjistil, že za každých 100,- Kč, o které navýší cenu ubytování, klesne průměrně obsazenost hotelu o 50 pokojů. A opačně: každých 100,- Kč, o které sníží cenu ubytování, zvýší obsazenost hotelu o 50 pokojů. Denní náklady na údržbu pokoje (úklid, energie, ...) činí 100,- Kč. Při jaké ceně za ubytování za noc dosáhne majitel hotelu maximálního zisku? Při jaké ceně za ubytování by byl hotel plně obsazen?

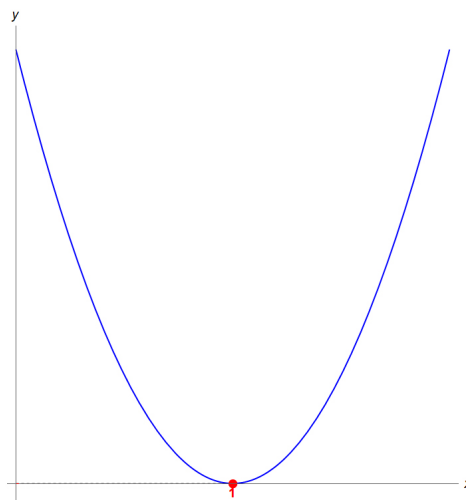
Řešení

1. Kvadratické funkce

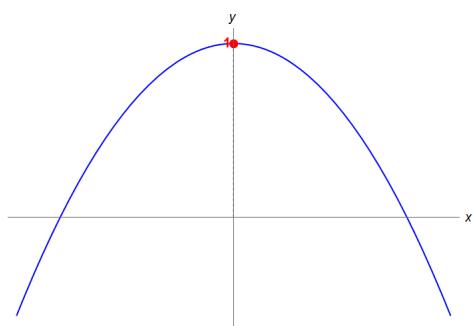
- 1.1 $D = \mathbb{R}$, $H = \langle -3; \infty \rangle$, viz obr. 3;
- 1.2 $D = \mathbb{R}$, $H = \langle 0; \infty \rangle$, viz obr. 4;
- 1.3 $D = \mathbb{R}$, $H = (-\infty; 1]$, viz obr. 5;
- 1.4 $D = \mathbb{R}$, $H = (-\infty; -2]$, viz obr. 6;
- 1.5 $f: y = \alpha \cdot x^2 + 3; \alpha \in \mathbb{R}^+$;
- 1.6 $g: y = \alpha \cdot (x+2)^2 + 5; \alpha \in \mathbb{R}^-$;
- 1.7 $h: y = 2 \cdot (x-3)^2 - 1$;
- 1.8 $j: y = -\frac{1}{2}(x+1)^2 + 2$;
- 1.9 $D = \mathbb{R}$, $H = \langle 1; \infty \rangle$, viz obr. 7;
- 1.10 $D = \mathbb{R}$, $H = \left\langle -\frac{1}{2}; \infty \right\rangle$, viz obr. 8;
- 1.11 $D = \mathbb{R}$, $H = (-\infty; 2]$, viz obr. 9;
- 1.12 $D = \mathbb{R}$, $H = \left\langle -\infty; -\frac{3}{2} \right\rangle$, viz obr. 10;
- 1.13 $D = \mathbb{R}$, $H = \langle 0; \infty \rangle$, viz obr. 11;
- 1.14 $D = \mathbb{R}$, $H = \langle 0; \infty \rangle$, viz obr. 12;
- 1.15 $D = \mathbb{R}$, $H = (-\infty; 0]$, viz obr. 13;
- 1.16 $D = \mathbb{R}$, $H = \langle 2; \infty \rangle$, viz obr. 14;
- 1.17 $D = \mathbb{R}$, $H = \langle -4; \infty \rangle$, viz obr. 15;
- 1.18 $D = \mathbb{R}$, $H = \langle -2; \infty \rangle$, viz obr. 16;
- 1.19 $D = \mathbb{R}$, $H = (-\infty; 2]$, viz obr. 17;
- 1.20 $D = \mathbb{R}$, $H = \langle -2; \infty \rangle$, viz obr. 18;
- 1.21 $D = \mathbb{R}$, $H = \langle 0; \infty \rangle$, viz obr. 19;
- 1.22 $D = \mathbb{R}$, $H = \langle 0; \infty \rangle$, viz obr. 20;
- 1.23 $D = \mathbb{R}$, $H = \langle 0; \infty \rangle$, viz obr. 21;
- 1.24 $D = \mathbb{R}$, $H = \mathbb{R}$, viz obr. 22;
- 1.25 $D = \mathbb{R}$, $H = \langle 0; \infty \rangle$, viz obr. 23.

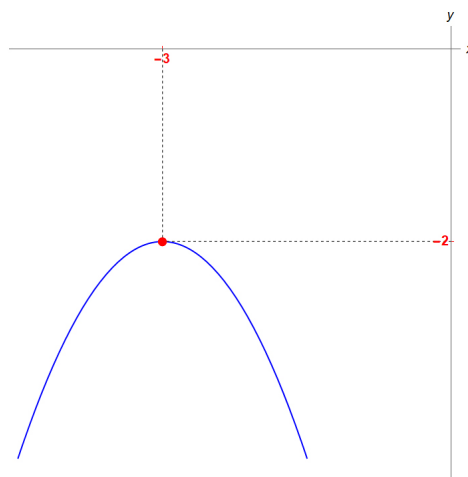
obr. 3

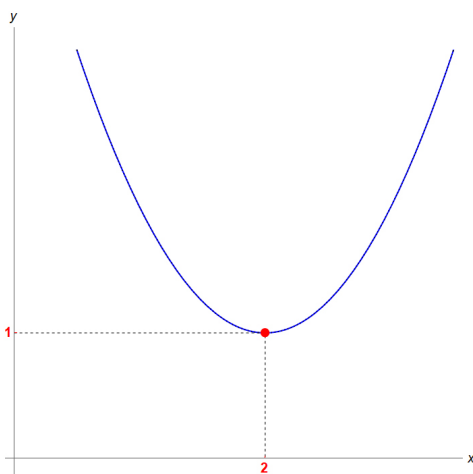
obr. 4

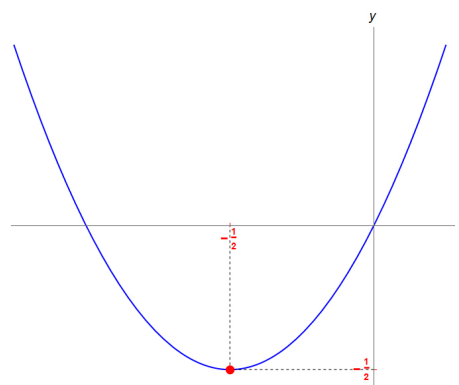
obr. 5

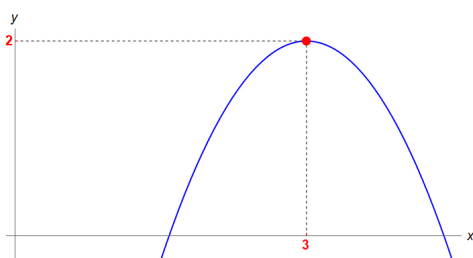
obr. 6

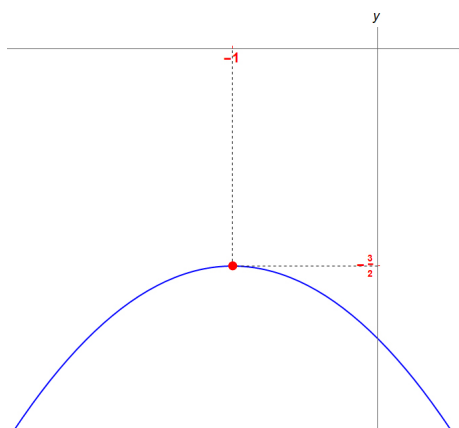
obr. 7

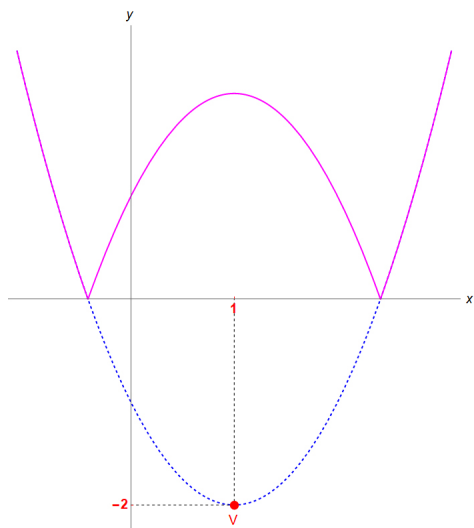
obr. 8

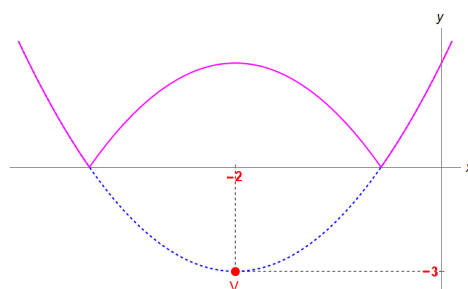
obr. 9

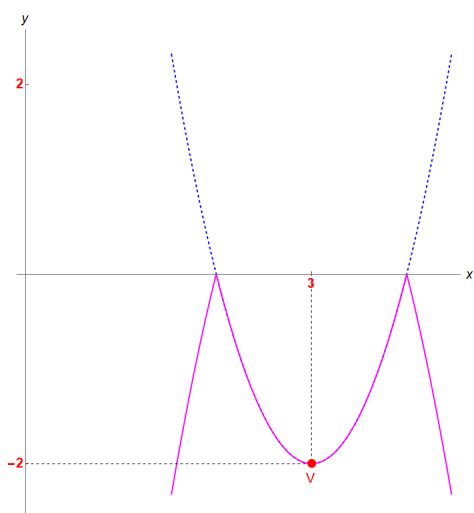
obr. 10

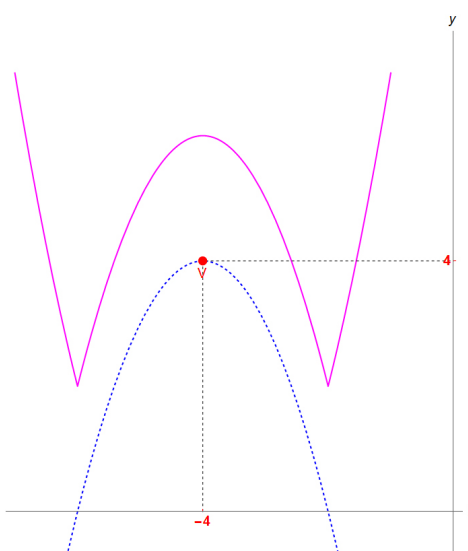
obr. 11

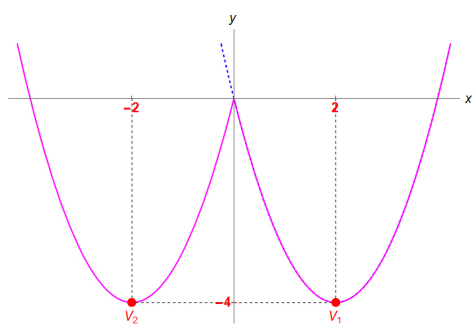
obr. 12

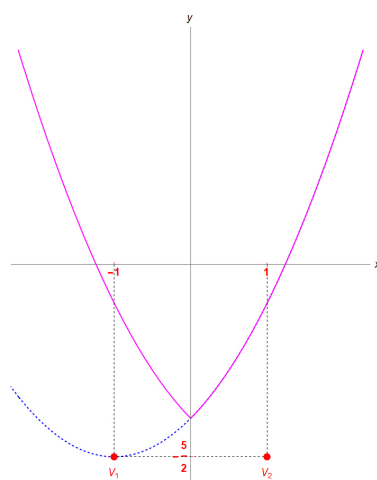
obr. 13

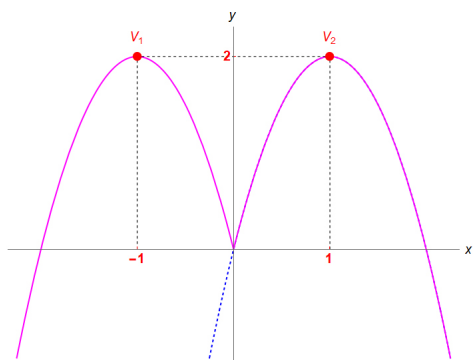
obr. 14

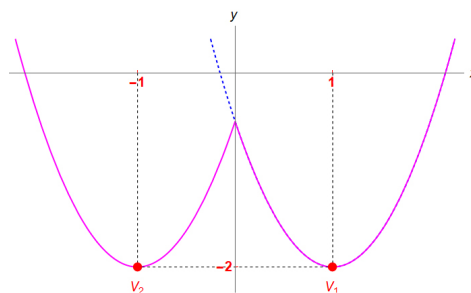
obr. 15

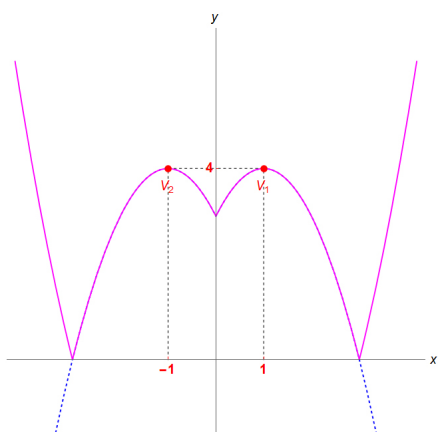
obr. 16

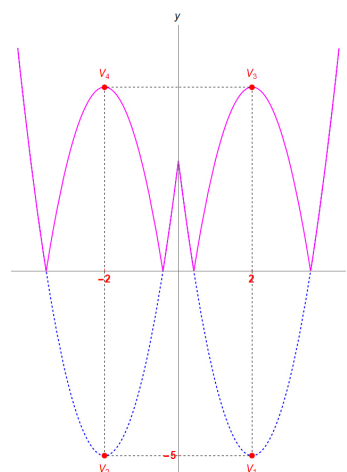
obr. 17

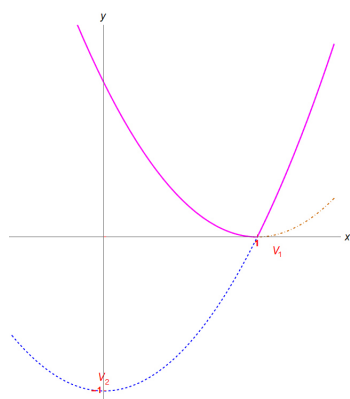
obr. 18

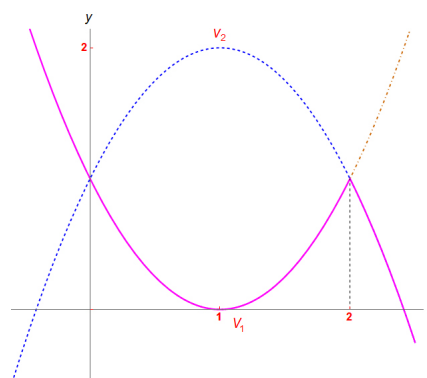
obr. 19

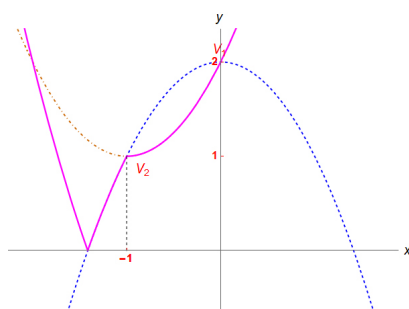
obr. 20

obr. 21

obr. 22

obr. 23

2. Kvadratické rovnice

2.1 $P = \{-2; 2\};$

2.2 $P = \{-\sqrt{6}; \sqrt{6}\};$

2.3 $P = \left\{0; \frac{1}{3}\right\};$

2.4 $P = \{-3; 2\};$

2.5 $P = \left\{-2; -\frac{3}{2}\right\};$

2.6 $P = \left\{-\frac{1}{2}; 1\right\};$

2.7 $P = \left\{-\frac{3}{4}; \frac{1}{2}\right\};$

2.8 $P = \left\{-\frac{3}{8}; \frac{1}{3}\right\};$

2.9 $P = \left\{-\frac{3}{5}; -\frac{2}{7}\right\};$

2.10 $P = \emptyset;$

2.11 $P = \left\{-\frac{2}{5}; 0\right\};$

2.12 $P = \{2\};$

2.13 $P = \left\{-\frac{\sqrt{10}}{5}; \frac{\sqrt{10}}{5}\right\};$

2.14 $P = \left\{-\frac{1}{2}; \frac{3}{2}\right\};$

2.15 $P = \left\{-\frac{1}{3}; 2\right\};$

2.16 $P = \left\{\frac{-1 \pm \sqrt{13}}{6}\right\};$

2.17 $P = \{-1; 5\};$

2.18 $P = \left\{-1; 0; \frac{2}{3}\right\};$

2.19 $P = \left\{-\frac{4}{5}; 1\right\};$

2.20 $P = \{2 \pm \sqrt{5}\};$

2.21 $P = \left\{-\frac{2}{3}; 1\right\};$

2.22 $P = \left\{-\frac{5}{3}; 2\right\};$

2.23 $P = \left\{-\frac{1}{5}; 2\right\};$

2.24 $P = \{-4; -2; 2; 4\};$

2.25 $P = \{-2; 2\};$

2.26 $P = \{-2; 2\};$

2.27 $P = \{0; 1\};$

2.28 $P = \left\{\frac{-1 \pm \sqrt{37}}{2}; \frac{5 \pm \sqrt{61}}{2}\right\};$

2.29 $P = \{\pm\sqrt{2}\};$

2.30 $P = \{\pm 1\};$

2.31 $P = \left\{\pm 1; \frac{1}{2}\right\};$

2.32 $P = \left\{\frac{3 \pm \sqrt{5}}{2}\right\};$

2.33 $P = \{-1; 1; 3\};$

2.34 $P = \{\pm\sqrt{2}\};$

2.35 $P = \left\{\frac{1}{2}\right\};$

2.36 $P = \{-3; -2; 1; 2\};$

2.37 $P = \{-5; 10\};$

2.38 $P = \{-9; -8\};$

2.39 $P = \{-8; 7\};$

2.40 $P = \{1; 3\};$

2.41 $P = \{-2; 8\};$

2.42 $P = \{-8; 5\};$

2.43 $P = \{-4; -2\};$

2.44 $P = \{4; 12\};$

2.45 $k = 3;$

2.46 $m = 5;$

2.47 $n = \frac{\sqrt{2}}{2}.$

3. Vztahy mezi kořeny kvadratické rovnice

3.1	$x^2 - 12x + 20 = 0;$	3.8	$a \cdot (x^2 + 28x - 176) = 0; a \in \mathbb{R} \setminus \{0\};$
3.2	$x^2 - 5x + 6 = 0;$	3.9	$a \cdot (16x^2 - 20x + 5) = 0; a \in \mathbb{R} \setminus \{0\};$
3.3	$c = 7;$	3.10	$a \cdot (5x^2 - x - 3) = 0; a \in \mathbb{R} \setminus \{0\};$
3.4	$b_1 = -32; b_2 = 32;$	3.11	$a \cdot (5x^2 - 11x + 4) = 0; a \in \mathbb{R} \setminus \{0\};$
3.5	$a \cdot (x^2 - 2x - 63) = 0; a \in \mathbb{R} \setminus \{0\};$	3.12	$a \cdot (25x^2 - 76x + 16) = 0; a \in \mathbb{R} \setminus \{0\}.$
3.6	$a \cdot (2x^2 + 44x + 225) = 0; a \in \mathbb{R} \setminus \{0\};$		
3.7	$a \cdot (3x^2 - 20x + 31) = 0; a \in \mathbb{R} \setminus \{0\};$		

4. Iracionální rovnice

4.1	$P = \{10\};$	4.18	$P = \{7\};$
4.2	$P = \{7\};$	4.19	$P = \{1\};$
4.3	$P = \left\{ \frac{1}{3} \right\};$	4.20	$P = \{0\};$
4.4	$P = \{1\};$	4.21	$P = \{5\};$
4.5	$P = \{2\};$	4.22	$P = \left\{ \pm \frac{3}{2} \right\};$
4.6	$P = \emptyset;$	4.23	$P = \{10\};$
4.7	$P = \{4\};$	4.24	$P = \left\{ \frac{3}{2} \right\};$
4.8	$P = \left\{ -\frac{1}{2} \right\};$	4.25	$P = \{2\};$
4.9	$P = \left\{ \frac{1}{2} \right\};$	4.26	$P = \{-19; 15\};$
4.10	$P = \{103\};$	4.27	$P = \left\{ -\frac{14}{5}; 4 \right\};$
4.11	$P = \{181\};$	4.28	$P = \{\sqrt{2}\};$
4.12	$P = \left\{ \frac{25}{4} \right\};$	4.29	$P = \{3 + \sqrt{2}\};$
4.13	$P = \{9\};$	4.30	$P = \{13\};$
4.14	$P = \{5\};$	4.31	$\alpha = 4;$
4.15	$P = \emptyset;$	4.32	$\lambda = 5;$
4.16	$P = \{6\};$	4.33	$\sigma = 5;$
4.17	$P = \{34\};$	4.34	$\sqrt[3]{12}.$

5. Kvadratické nerovnice

5.1	$P = (-5; 5);$	5.12	$P = \left(0; \frac{1}{3} \right);$
5.2	$P = (-\infty; 0) \cup (12; \infty);$		

- 5.3 $P = (-\infty; -8) \cup \langle 5; \infty \rangle$;
- 5.4 $P = \left(-\frac{5}{2}; -1\right)$;
- 5.5 $P = \emptyset$;
- 5.6 $P = \{-3\}$;
- 5.7 $P = \mathbb{R} \setminus \{4\}$;
- 5.8 $P = \left(-\frac{1}{2}; 1\right)$;
- 5.9 $P = \langle 1; 6 \rangle$;
- 5.10 $P = \langle -3 - 2\sqrt{3}; 0 \rangle \cup \langle -3 + 2\sqrt{3}; \infty \rangle$;
- 5.11 $P = (-1; 0) \cup (2; \infty)$;
- 5.13 $P = \left\langle -4; -\frac{5}{2} \right\rangle \cup (1; 3)$;
- 5.14 $D = \mathbb{R} \setminus (-2; 5)$;
- 5.15 $D = \mathbb{R} \setminus (-8; -4)$;
- 5.16 $D = \mathbb{R} \setminus \langle 2; 5 \rangle$;
- 5.17 $D = (-7; 3)$;
- 5.18 $D = (-2; 3)$;
- 5.19 $D = (13; 14)$
- 5.20 $D = (-\infty; -15) \cup \langle -2; 2 \rangle \cup (4; \infty)$;
- 5.21 $x \in (-6; -3) \cup \langle -2; 1 \rangle$.

6. Kvadratické nerovnice s absolutní hodnotou

- 6.1 $P = \langle 1; 2 \rangle \cup \left\langle \frac{5 + \sqrt{33}}{2}; \infty \right\rangle$;
- 6.2 $P = \{-4\} \cup \langle 1; \infty \rangle$;
- 6.3 $P = (-2; \sqrt{2})$.

7. Kvadratické rovnice s parametrem

V této kapitole jsou uvedeny pouze výsledky bez uvedení podmínek, za kterých platí. Součástí úplné diskuse řešení jsou ale výsledky pro různé hodnoty zadaného parametru.

- 7.1 $P = \{-3 \pm \sqrt{9 - p}\}$;
- 7.2 $P = \left\{ \frac{1}{\pm 1 - m} \right\}$; $m \in (-\infty; -1)$; $m \in \left(-\infty; -\frac{6}{5}\right) \cup \left(-1; \frac{4}{5}\right) \cup (1; \infty)$;
- 7.3 $P = \emptyset$;
- 7.4 $P = \left\{ \frac{2 - a \pm \sqrt{4 - 9a}}{a + 5} \right\}$;
- 7.5 $P = \{3u \pm \sqrt{9u^2 - 1}\}$; $-\frac{5}{12}; \frac{5}{9}$;
- 7.6 $P = \{\pm \sqrt{-ab}\}$.

8. Kvadratické rovnice s absolutní hodnotou

- 8.1 $P = \{-4; -3; 0; 1\}$;
- 8.2 $P = \emptyset$;
- 8.3 $P = \{\pm \sqrt{5}; \pm \sqrt{3}\}$;
- 8.4 $P = \{\sqrt{5}\}$;
- 8.7 $P = \{-\sqrt{7}; -1; 1; \sqrt{7}\}$;
- 8.8 $P = \{-3; -2; 2; 3\}$;
- 8.9 $P = \{-1; 5; 7\}$;
- 8.10 $P = \{-7; -5; -2 + 3\sqrt{2}; -2 + \sqrt{14}\}$;

$$8.5 \quad P = \left\{ -\frac{3}{2} \right\};$$

$$8.6 \quad P = \left\{ -\frac{2}{3}; \frac{11 + \sqrt{129}}{2} \right\};$$

$$8.11 \quad P = \{-4; 1\};$$

$$8.12 \quad P = \left\{ -\frac{5 + \sqrt{17}}{2}; -1; 3 \right\};$$

$$8.13 \quad P = \{-\sqrt{7}; 1\}.$$

9. Soustavy rovnic, z nichž alespoň jedna je kvadratická

$$9.1 \quad P = \{[1; 2]\};$$

$$9.2 \quad P = \left\{ [2; 1]; \left[\frac{13}{6}; \frac{2}{3} \right] \right\};$$

$$9.3 \quad P = \emptyset;$$

$$9.4 \quad P = \{[-2; -1]; [-2; 1]; [2; -1]; [2; 1]\};$$

$$9.5 \quad P = \{[-3; -1]; [-3; 1]; [3; -1]; [3; 1]\};$$

$$9.6 \quad P = \left\{ \left[\frac{2}{5}; \frac{11}{5} \right]; [2; -1] \right\};$$

$$9.7 \quad P = \left\{ \left[\frac{7}{5}; -\frac{4}{5} \right]; [-1; 0] \right\};$$

$$9.8 \quad P = \left\{ \left[\frac{2}{3}; \frac{1}{3} \right]; [2; 3] \right\};$$

$$9.9 \quad P = \{[-2; 2 \pm \sqrt{5}]; [1; 2 \pm \sqrt{5}]\};$$

$$9.10 \quad P = \left\{ [4; -4]; [4; 0]; \left[-\frac{12}{7}; \frac{-14 - 2\sqrt{19}}{7} \right]; \left[-\frac{12}{7}; \frac{-14 + 2\sqrt{19}}{7} \right] \right\};$$

$$9.11 \quad P = \left\{ \left[-4; -\frac{3}{2} \right]; [2; 3] \right\};$$

$$9.12 \quad P = \{[-5; 1]\};$$

$$9.13 \quad P = \{[-2; 3]; [2; -3]\};$$

$$9.14 \quad P = \left\{ [-1; -2]; [1; 2]; \left[-2\sqrt{2}; -\frac{\sqrt{2}}{2} \right]; \left[2\sqrt{2}; \frac{\sqrt{2}}{2} \right] \right\};$$

$$9.15 \quad P = \{[-2; -4; -5]; [2; 4; 5]\};$$

$$9.16 \quad P = \{[125; 343; 1728]\}.$$

10. Slovní úlohy

$$10.1 \quad 20; 21;$$

$$10.2 \quad \frac{12}{15};$$

$$10.3 \quad 10\%;$$

$$10.4 \quad 9 \text{ cm}, 12 \text{ cm}, 15 \text{ cm};$$

- 10.5** 5 cm, 12 cm, 13 cm;
10.6 84 j^2 ;
10.7 12 m; 16 m;
10.8 5 cm;
10.9 16 cm;
10.10 8; 50;
10.11 $\alpha = 8$;
10.12 841 mm, 1189 mm;
10.13 $12 \text{ km} \cdot \text{h}^{-1}$; $5 \text{ km} \cdot \text{h}^{-1}$;
10.14 a) vlak k automobilu nedojede; b) vlak dojde k automobilu a zastaví těsně u něj; c) vlak narazí do automobilu rychlostí o velikosti $3 \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$;
10.15 3,8 s; 72 m;
10.16 54 poloměrů Země;
10.17 5 cm;
10.18 400Ω ; 600Ω ;
10.19 R; R;
10.20 velký obdélník: 140 m; 210 m; 600 m^2 ;
10.21 1400 Kč; 1700 Kč.